

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

Актуальні питання законодавства

23 квітня 2025 року

**Біла Церква
2025**

УДК 001.895:338.43:378-053.6:340.136(063)

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с-г наук.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Тимощук О.Г., канд. юрид. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні питання законодавства: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 105 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

УДК: 338.24:338.43:061.1ЄС

ГНАТЕНКО Д.Р., здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **КОВАЛЬЧУК І.В.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Досліджено міжнародний досвід державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників ЄС, розкрито основні механізми САП, а також проаналізовано їхню еволюцію та вплив на сталий розвиток сільського господарства.

Ключові слова. Міжнародний досвід, державна підтримка, сільськогосподарські товаровиробники, Європейський Союз, Спільна аграрна політика.

Сільське господарство відіграє провідну роль в економіці Європейського Союзу (ЄС), сприяючи не лише продовольчій безпеці населення, але й розвитку сільських територій, екологічній стійкості та економічній стабільності. Підтримка сільськогосподарських виробників є важливою складовою аграрної політики ЄС, покликаної підтримувати конкурентоспроможність, сприяти сталому розвитку та забезпечувати стабільність доходів фермерів. Перед обличчям таких викликів, як зміна клімату, волатильність ринку та демографічні зміни, державна підтримка набуває все більшого значення. Спільна аграрна політика (Common Agricultural Policy, САП), започаткована у 1962 році, відіграє важливу роль у формуванні сільськогосподарського ландшафту ЄС. Розуміння еволюції та впливу державної підтримки сільськогосподарських виробників в ЄС має вирішальне значення для інформування майбутніх політичних реформ та забезпечення сталих сільськогосподарських практик.

Метою нашого дослідження є аналіз міжнародного досвіду державної підтримки сільськогосподарських виробників в Європейському Союзі.

Спільна аграрна політика Європейського Союзу виступає основою його системи підтримки сільського господарства. САП протягом свого існування зазнала численних реформ, щоб відповідати на нові виклики. Її цілі розширилися від забезпечення продовольчої безпеки до сприяння сталому розвитку сільських територій, захисту навколишнього середовища, а також боротьби зі зміною клімату.

Наразі САП 2023/27 працює за двома основними напрямками:

Компонент 1: прямі виплати – це фінансові трансферти, що здійснюються фермерам на основі кількості землі, яку вони обробляють, або поголів'я худоби, яку вони вирощують. Зазначені виплати спрямовані на стабілізацію доходів, зменшення ринкових ризиків та забезпечення справедливого рівня життя фермерів.

Компонент 2: програми розвитку сільських територій – цей компонент підтримує широкий спектр заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору, сприяння екологічній стійкості та заохочення диверсифікації сільських територій. Він включає фінансування інновацій, екологічного менеджменту та сільської інфраструктури [5].

З часом реформи САП змістили акцент з цінової підтримки та ринкових інтервенцій на підтримку доходів та розвиток сільських територій. Наприклад, остання реформа САП (2023 р.) наголошує на екологічній стійкості та кліматичних діях, стимулюючи впровадження більш екологічних методів ведення сільського господарства [3].

Державна підтримка сільськогосподарських виробників в ЄС надається переважно у формі прямих виплат, субсидій та дотацій. Ця фінансова допомога покликана захистити фермерів від цінових коливань, нестабільності доходів та витрат на впровадження сталих

практик. Ці заходи є життєво важливими в умовах зовнішнього тиску, такого як волатильність світових цін на сировинні товари та ризики, пов'язані з кліматом. ЄС також інтегрував «зелені виплати» в САП, стимулюючи фермерів до впровадження екологічно чистих практик, таких як органічне землеробство, сівоzmіна та зменшення використання пестицидів [1, с. 13]. Це підкреслює прагнення ЄС пов'язати підтримку сільського господарства з екологічними цілями.

ЄС використовує кілька інструментів підтримки ринку для стабілізації сільськогосподарських ринків, особливо для товарів, які зазнають цінових коливань. До них відносяться:

1) механізми цінової підтримки – інтервенційні закупівлі, коли ЄС викуповує надлишкову продукцію, коли ціни падають нижче певного порогу, забезпечуючи стабільність;

2) експортні субсидії – допомога, яка допомагає сільськогосподарській продукції ЄС конкурувати на світових ринках [4, р. 19]. Ці інструменти допомагають пом'якшити ринкові ризики для фермерів, гарантуючи, що вони залишатимуться конкурентоспроможними навіть під час кризи або ринкового спаду. Однак ці механізми також піддаються критиці за викривлення світових ринків і заохочення перевиробництва.

Хоча САП сприяла підвищенню продуктивності сільського господарства та розвитку сільських територій, вона зіткнулася з низкою критичних зауважень, зокрема:

1) несправедливий розподіл коштів – значна частина субсидій надається великим агробізнесам, а не дрібним фермерам;

2) екологічні проблеми – незважаючи на зусилля, спрямовані на просування сталих практик, САП критикують за недостатню узгодженість з цілями Зеленої угоди ЄС;

3) адміністративна складність правил САП призвела до бюрократичних проблем та протестів фермерів [2].

Останніми роками в ЄС все більше уваги приділяється інноваціям у сільському господарстві. Державна підтримка все більше спрямовується на заохочення впровадження сучасних технологій, а також екологічно стійких практик.

Таким чином, державна підтримка сільськогосподарських виробників в ЄС відіграє важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки, сприянні розвитку сільських територій та адаптації до нових екологічних викликів. Через Спільну аграрну політику ЄС інтегрував прямі виплати, ринкову підтримку та стимули сталого розвитку, які допомогли європейським фермерам залишатися конкурентоспроможними та стійкими. Хоча модель ЄС є комплексною та адаптивною, існують помітні відмінності у структурі підтримки сільського господарства в інших регіонах, наприклад, у США та країнах, що розвиваються. Міжнародний досвід підтримки сільського господарства підкреслює важливість збалансованого підходу, який враховує економічні, екологічні та соціальні фактори, і надає цінні уроки для країн, які прагнуть вдосконалити свою аграрну політику. Поточні реформи ЄС, спрямовані на інтеграцію кліматичних дій та сталого розвитку в підтримку сільського господарства, пропонують перспективну основу, яка може бути корисною для інших країн, що стикаються зі схожими викликами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аграрна політика Європейського Союзу: виклики та перспективи: монографія / за ред. проф. Т.О. Зінчук. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 494 с.
2. Casert R. EU publishes farming sector reform 'vision' which aims to cut red tape and redistribute subsidies. Apnews. 19. 2025. [URL:https://apnews.com/article/eu-farming-reform-global-trade-hard-right-2bbe19b871b0511e2ee06115f6894798](https://apnews.com/article/eu-farming-reform-global-trade-hard-right-2bbe19b871b0511e2ee06115f6894798) (accessed 16.04.2025)
3. Common agricultural policy. European Commission. 2025. [URL:https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy_en](https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy_en) (accessed 16.04.2025)
4. Golovko L.O., Ladychenko V.V., Gulac O.V. Foreign experience of state support of agricultural producers. Law. Human. Environment. 2022. No 13 (2). P. 17–24.
5. The common agricultural policy at a glance. European Commission. 2025. [URL:https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_en](https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_en) (accessed 16.04.2025)

Підвисоцька Н.В., Макарчук В.В. Правові підстави звільнення військовослужбовців зі служби після полону.....	64
Прокоф'єв М.О., Терещук М.М. Особливості правового регулювання фондового ринку в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку.....	65
Путь Д.Ю., Макарчук В.В. Деякі правові аспекти правового статусу біженця в Україні.....	67
Салій О.І., Сімакова С.І. Правові аспекти здійснення судового контролю за досудовим розслідуванням.....	69
Смуток Д.Є., Сімакова С.І. Особливості розслідування кримінальних правопорушень відносно неповнолітніх.....	70
Старікова С.О., Настіна О.І. Самовільне зайняття земельної ділянки: правові наслідки та шляхи вирішення проблеми.....	71
Степанець В.М., Макарчук В.В. Правові підстави надання відстрочки від призову на військову службу військовозобов'язаним, які мають одного із своїх батьків з інвалідністю.....	73
Суховецька І.В., Макарчук В.В. Право на повернення: юридичні аспекти реінтеграції депортованих українських дітей.....	74
Татару І.В., Макарчук В.В. Поняття та види юридичної відповідальності у міграційній сфері.....	77
Сергєєв О.В., Малишко І.В. Вплив війни на державне регулювання аграрної сфери в Україні.....	78
Слободянюк В.С., Малишко І.В. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників України та Європейського союзу.....	80
Терещук Р.М., Терещук М.М. Особливості конституційно-правового статусу міських голів: досвід країн Східної Європи.....	81
Трусова А.К., Макарчук В.В. Кібербезпека у збройних силах України.....	82
Федорова Н.С., Макарчук В.В. Правовий статус жінки під час війни.....	84
Фурдецька А.І., Малишко І.В. Правове регулювання ресурсно-екологічних обов'язкових платежів в Україні.....	86
Цимбаленко Н.В., Макарчук В.В. Звільнення від кримінальної відповідальності за злочини середньої тяжкості: правовий аспект.....	88
Чеснокова А.О., Макарчук В.В. Порушення прав людини під час воєнного стану.....	89
Шуляк Я.І., Макарчук В.В. Правові підстави відношення громадян України до військової служби.....	92
Гнатенко Д.Р., Ковальчук І.В. Міжнародний досвід державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників Європейського союзу.....	94
Сердюк В.В., Ковальчук І.В. Зміни в антикорупційному законодавстві України: виклики та перспективи.....	96
Атаманенко С.М., Ковальчук І.В. Міжнародний досвід державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників США.....	97
Придатченко М.Ю., Малишко І.В. Європейський досвід дорадчих служб і перспективи його адаптації в Україні.....	99
Фурдецька А.І., Мельник В.О. Правове регулювання сільського зеленого туризму в Україні.....	102